

مشکلات اجرای طرح شنای سبح از دیدگاه مدیران مدارس در شهرستان نیشابور

محمد اردمه^۳، مصطفی انتظاری زارچ^۲، مهدی طالب پور^{۱*} محمد علی صاحبکاران

دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه فردوسی مشهد

دانشیار مدیریت ورزشی دانشگاه فردوسی مشهد

دانش آموخته کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه گیلان

دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه آزاد واحد شاهرود

تاریخ دریافت: (۹۴/۰۲/۱۰) تاریخ پذیرش: (۹۴/۰۸/۲۰)

Implementation problems of Sabah swimming plan from the view point of schools administrators in Neyshabur city Mohammad Ali Sahebkaran^{*1}, Mehdi Talebpour², Mostafa Entezari Zarch³, Mohammad Ardameh⁴

Ph.D. student of Sport Management, Ferdowsi University of Mashhad
Associat Professor in Sport Management, Ferdowsi University of Mashhad
MS in Sport Management, University of Guilan

Ph.D. student of Sport Management, Azad University of shahrood

Received: (11 November 2015)

Accepted: (30 April 2015)

Abstract

The purpose of the present study was to identify and prioritize the problems of Sabah swimming plan from the view point of schools administrators in Neyshabur city. The sample of the present study included all the elementary schools administrators in Neyshabur city (120 participants) in one educational year (2014-2015). The data of the study was gathered through a questionnaire researcher-made. It included 20 items about the problems of implementing the swimming plan. In order to assess the validity of the questionnaire a semi-structured interview with 15 swimming trainers was conducted to examine the reliability of the questionnaire, a cronbach's alpha was used. To analyze the data an exploratory factor analysis with oblique rotation and to prioritize the factors according to the non-normality of the data a Friedman test and a Mark post hoc test were used. The results showed that 96.7 of the administrators, 75.6 of the families and 94.4 of the students agreed with the plan. After running an exploratory factor analysis, 20 indexes were considered which explained 66.269 percent of the total variance in the questionnaire. The problems of the plan were prioritized as follows: family problems, students problems, health problems, educational problems, managers and trainers problems, planning problems and problems related to the facilities and space. Problems related to the students and families were discovered to be the most important ones and managers should pay more attention to such problems for the better implementation of the swimming plan.

Keywords

Sabah swimming plan, school administrators, Education

چکیده

هدف از پژوهش حاضر شناسایی و اولویت‌بندی مشکلات طرح شنای سبح از دیدگاه مدیران مدارس در شهرستان نیشابور بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه مدیران مدارس (۱۲۰ نفر) شهرستان نیشابور در سال تحصیلی (۱۳۹۳-۱۳۹۲) بود. نمونه آماری برابر با جامعه آماری در نظر گرفته شد پرسشنامه محقق ساخته حاوی ۲۰ شاخص از مشکلات اجرای طرح شنای سبح از دیدگاه مدیران مدارس شهرستان نیشابور مورد استفاده قرار گرفت بود. جهت بررسی روایی پرسشنامه، در یک مصاحبه نیمه هدایت شده از نظرات ۱۵ نفر از اساتید صاحب‌نظر و مربیان و کارشناسان با سابقه شناسا استفاده شد. همچنین پایایی آن با روش آلفای کرونباخ ($\alpha = 0.74$) بدست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل عاملی اکتشافی با چرخش متمایل (چرخش ایلیمین مستقیم) و نیز برای اولویت‌بندی عوامل با توجه به غیر نرمال بودن داده‌ها از آزمون فریدمن و آزمون تعقیبی علامت در سطح معنی‌داری $p \geq 0.05$ استفاده شد. نتایج پژوهش حاکی از استقبال خوب مدیران به میزان ۹۶/۷ درصد و خانواده‌ها به میزان ۷۵/۶ و دانش آموزان ۹۴/۴ بوده است. پس از تحلیل عاملی اکتشافی داده‌ها، ۲۰ شاخص در نظر گرفته شده، ۶۶/۲۶۹ درصد از واریانس کل پرسشنامه را تبیین کرد و به ترتیب اولویت در هفت عامل، مشکلات مربوط به خانواده‌ها، مشکلات مربوط به دانش‌آموزان، مشکلات بهداشتی، مشکلات آموزشی، مشکلات مربوط به مربیان و مدیران، مشکلات مدیریتی و برنامه‌ریزی و مشکلات مربوط به امکانات و فضاها طبقه بندی شد که به ترتیب مهم ترین مشکلات اجرای طرح شنای سبح از دیدگاه مدیران مدارس شهرستان نیشابور شناخته شدند. ضمناً بین اولویت اکثر عوامل موثر بر مشکلات طرح شنای سبح تفاوت معنی‌داری وجود داشت ($p \leq 0.05$). بنابراین با توجه به اولویت بالای عامل‌های مشکلات مربوط به خانواده‌ها و مشکلات مربوط به دانش آموزان، کارشناسان و مدیران ورزشی باید بیشتر به مشکلات مربوط به خانواده‌ها و دانش‌آموزان و زیر شاخه‌های مربوط به این دو عامل توجه کنند تا رشد و توسعه سریع ورزش شنا برای هر چه بهتر انجام شدن طرح شنای سبح در مدارس تحقق یابد.

واژه‌های کلیدی

طرح شنای سبح، مدیران مدارس، آموزش و پرورش.

* نویسنده مسئول: محمد علی صاحبکاران
E-mail: Msahebkaran@Yahoo.com

مقدمه

شود تا زمینه‌ها برای هدایت آنان جهت دستیابی به اهداف متعالی نظام تعلیم و تربیت به خوبی فراهم گردد. یکی از کارهایی که می‌تواند در تعلیم و تربیت دانش‌آموزان و هماهنگی آن‌ها کمک شایانی انجام دهد استفاده از فناوری اطلاعات است که بسترهای لازم جهت رشد و شکوفایی استعدادها بالقوه دانش‌آموزان در آینده را فراهم می‌سازد (پارسامهر و نیک‌نژاد، ۱۳۹۰). امروزه در اکثر کشورهای پیشرفته دنیا سرمایه‌گذاری در بخش آموزش (وقایع فراغت، یادگیری و بهداشت و ...) نقش پررنگی را داشته (کروم پاکر^۵، ۲۰۰۳) و هدف آن آشنا نمودن دانش‌آموزان با ویژگی‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات و همچنین ملزم ساختن دانش‌آموزان به تفکر بیشتر در آن‌ها است (به نقل از صالحی، قلی‌زاده و صادقی، ۱۳۹۰، ص ۳۶-۱۲). از این‌رو پژوهش‌های زیادی در بخش فناوری اطلاعات و اثراتی که در بخش آموزش ورزش دارد انجام شده است. ویسچر و وایلد^۶ (۱۹۹۷) نشان دادند که فناوری اطلاعات سبب سازماندهی و مدیریت بهتر آموزشی می‌شود. پولگرام^۷ (۲۰۰۱) نیز اذعان کرد که در کشورهای پیشرفته دنیا، فناوری اطلاعات سبب ارتقای کیفیت روش‌های یادگیری شده و مورد توجه خاص قرار گرفته است (به نقل از عنایتی، ضامنی و زنگنه، ۱۳۹۰، ص ۱۱۶-۹۷). همچنین کولینز^۸ (۲۰۱۱) بیان کرد که استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات باعث بهبود اثربخشی درس تربیت‌بدنی مانند سایر دروس خواهد شد. علاوه بر این مونیکا و همکاران^۹ (۲۰۱۱) نشان دادند که استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات باعث بهبود نگرش دانش‌آموزان به ورزش و فعالیت‌بدنی خواهد شد و بنظر می‌رسد که با موانع مشارکت دانش‌آموزان به امر ورزش رابطه منفی داشته (خسروجردی، ۱۳۹۰)؛ و می‌تواند در ترغیب دانش‌آموزان به ورزش مثر ثمر باشد. با توجه به مطالب بیان شده و نیز پژوهش‌های گسترده‌ای که در مورد به کارگیری عوامل حیاتی موفقیت سیستم‌های اطلاعاتی مدیریت در حوزه ورزش انجام شده است (سپهری فر، ۱۳۹۲؛ باقری، ۱۳۹۲) اما کماکان کمبودهای زیادی در بخش ورزش مدارس و آموزش و پژوهش بخصوص در دوره ابتدایی مشاهده شده که از نواقص عدم بکارگیری فناوری اطلاعات و ابزارهای به روز سرچشمه می‌گیرد (رضوی و همکاران، ۱۳۹۳). به طور مثال، در

تربیت‌بدنی، فرآیندی آموزشی است که در آن از فعالیت‌های جسمانی به عنوان راهی برای کمک به دانش‌آموزان به منظور کسب مهارت، آمادگی، دانش و نگرش مثبت در راستای رشد مطلوب، کسب سلامت عمومی و به حداکثر رساندن فرصت‌ها برای اجرای فعالیت‌های بدنی استفاده می‌شود (اندام، ۱۳۸۳). درس تربیت‌بدنی و ورزش از شرایط خاصی در بین برنامه‌های آموزشی مدارس برخوردار است. از طرفی ارتقای کیفی این درس و دستیابی به اهداف عالی آن به امکانات و تسهیلات ورزشی بستگی دارد. از طرف دیگر، این درس برای پاسخگویی به نیازهای متنوع و متغیر دانش‌آموزان بر اساس اهداف حیظه-های تربیتی مانند اهداف شناختی، روانی-حرکتی و عاطفی در برنامه درسی قرار گرفته است (مضانی نژاد، ۱۳۸۸). از آنجایی که تربیت‌بدنی و ورزش، یکی از قوی‌ترین نهادهای تأثیرگذار در فرهنگ ملتها محسوب می‌شود، می‌توان با گسترش فعالیت‌های تربیت‌بدنی و ورزش در مدارس، سطح توانایی‌های جسمی، روحی و قوای عقلانی دانش‌آموزان را افزایش و تنش-های روانی و ناراحتی‌های جسمانی را کاهش داد (شعبانی بهار، ۱۳۸۶). فریمن^۱ (۱۹۸۸) معتقد است، اهداف تربیت‌بدنی که در راستای اهداف عمومی آموزش و پرورش قرار دارند، شامل توسعه و شکوفایی جسمی، ذهنی و عاطفی دانش‌آموزان است. این اهداف که ابعاد مختلف کودک را شامل می‌شود موجب بی‌همتایی تربیت‌بدنی در میان دروس مختلف شده است. (فریمن، ۱۹۸۸). بررسی‌ها نشان می‌دهد اکثر دانش‌آموزان از شرکت در فعالیت‌های تربیت‌بدنی لذت می‌برند و اذعان می‌کنند که با حضور در این فعالیت‌ها به پیامدهای مثبت دست یافته‌اند (بست چر^۲، ۱۹۸۲) به عبارت دیگر، نگرش‌ها به تربیت-بدنی و ورزش مدارس و ادراکی که از درس تربیت‌بدنی دارند، تحت تأثیر عوامل متعددی مثل سن، جنسیت، و محتوای برنامه درسی قرار می‌گیرد (کارلسون^۳، ۱۹۹۵). ارتقای دیدگاه و نگرش مثبت به تربیت‌بدنی عنصر مهمی در پی‌ریزی فعالیت‌های جسمانی مادام‌العمر است (سیلورمن^۴، ۱۹۹۹). هدف آموزش و پرورش، رشد و تکامل آینده‌سازان میهن اسلامی ایران برای رسیدن به سلامت کامل روحی و جسمی است. این رشد تکامل زمانی اعتلاء می‌یابد که به همه ابعاد وجودی دانش‌آموز توجه

5- Crum Packer
6- Visscher & Wild
7- Pelgrum
8- Koolins
9- Mounica et al

1- Freeman
2- Butcher, J
3- Carlson,
4- Silverman,

ویژه در شهرهای دور و محروم به گونه‌ای که انتظار می‌رود روشن نشده، نیاز به انجام تحقیقات بنیادی در این زمینه اکنون بیش از هر زمان دیگر احساس می‌شود، زیرا بررسی جایگاه طرح شنای سبح و وضعیت کمی و کیفی این طرح در مناطق مختلف و ارایه راهکارهای اصولی و زیر بنایی در این زمینه می‌تواند به شفاف‌تر شدن و انجام بهتر آن کمک کند. در این زمینه پژوهش‌های کمی انجام گرفته است که از این بین می‌توان به پژوهش فولان (۱۹۹۹) در مورد ویژگی‌های برنامه (طرح) اشاره کرد. که در آن بیان شده، هر برنامه و طرح تربیت‌بدنی چنانچه مشخصاتی چون روشنی و وضوح در نحوه اجرا، وسایل، هدف‌های نهایی، سطح دشواری معین و متناسب با توانمندی‌های معلمان و مجریان داشته باشد، امکان موفقیتش بیشتر می‌شود (فولان، ۱۹۹۹). ایجاد فضای مناسب برای اجرای برنامه‌ها، بویژه از نظر افرادی که برنامه‌ها را اجرا می‌کنند، می‌تواند نقش مهمی در اجرای موفقیت‌آمیز برنامه‌ها داشته باشد (فتحی، ۱۳۷۷). در تأیید این مطلب فولان (۱۹۹۱) معتقد است در صورتی مدیران مناطق، شوراهای آموزش و پرورش، مدیران مدارس و غیره، بینش و نگرش مثبتی از برنامه‌ها و جایگاه آن‌ها داشته باشند، موفقیت در اجرای برنامه‌ها تضمین خواهد شد. سطح رشد و میزان فرهیختگی مجریان، عامل مهمی دیگری در اجرای موفقیت‌آمیز برنامه‌های درسی تربیت‌بدنی است، زیرا مجریان و عوامل برنامه‌ها باید دانش، توان و نگرش مناسبی در مورد موضوع داشته باشند تا اجرای این برنامه‌های طراحی شده با شکست مواجه نشود (جنتری، ۱۹۹۴). در زمینه نظام اطلاعات و ارتباطات بررسی‌های انجام شده توسط فولان (۱۹۹۱) بیانگر آن است که وجود روابط مناسب، مشارکت، نحوه استفاده مناسب از اطلاعات و مانند آن، می‌تواند بر سرنوشت اجرای برنامه تأثیر مثبت داشته باشد. عوامل محیطی به پدیده‌هایی چون سیاست‌ها و خط‌مشی‌ها، تغییرات منابع مادی و مالی، می‌تواند حمایت‌های فنی از برنامه‌ها را در برداشته که به همراه عوامل درونی به طور همزمان بر میزان موفقیت در اجرای برنامه‌ها تأثیر می‌گذارند (فولان، ۱۹۹۹). در بعد کلان، اجرای طرح شنای سبح از مهر ماه سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ به صورت مرحله‌ای و بر اساس امکانات موجود (استخر، مربی و غیره) در کلیه استان‌های کشور در یک دوره ۱۰ساله و از پایه سوم تحصیلی ابتدایی آغاز شد

بسیاری از مدارس کشور هنوز رایانه برای معلمان ورزش وجود ندارد تا آن‌ها به وسیله آن بتوانند الگوهای حرکتی از جمله درس شنا را به صورت بصری برای دانش‌آموزان در کلاس نشان دهند و از بسته‌های آموزشی جهت پربار کردن کلاس‌های آموزشی سود ببرند؛ تا بتواند در کلاس‌های آموزشی بویژه کلاس درس تربیت‌بدنی انگیزه‌های تحصیلی و ورزشی دانش‌آموزان را در تمامی ابعاد بالا ببرند. در این راستا، سیاست‌های جدید آموزش پرورش مبتنی بر سه اصل تهذیب، تحصیل و ورزش چارچوب برنامه‌های آموزشی و پرورشی خود را با رویکرد و تأکید بر توسعه تربیت‌بدنی و ورزش خصوصاً در دوره ابتدایی تعیین نموده است. در این میان یکی از ورزش‌هایی که کاربرد فراوانی دارد و از محبوبیت زیادی در بین اقشار مختلف مردم برخوردار است شنا می‌باشد (کوزه چیان، ۱۳۸۹). با توجه به ضرورت و اهمیت یادگیری شنا و سفارش آن در دین مبین اسلام و گفتار پیامبر اکرم (ص) که در این زمینه می‌فرماید: به فرزندان خود شنا کردن بیاموزید (کاشف، ۱۳۸۸). ورزش شنا به لحاظ جذاب و مفرح بودن (اسمعیلی، ۱۳۸۸) و نیز به لحاظ مدال‌های فراوان در المپیک (گرین و هولیهان، ۲۰۰۵) مورد توجه خاص بوده است. از این رو طرح‌ها و برنامه‌های مختلف آموزش و پرورش در حوزه مرکز تربیت‌بدنی و سلامت از جمله طرح ملی سبح از دسته فعالیت‌هایی است که در همین چارچوب و برای توسعه و گسترش آمادگی بدنی و نشاط دانش‌آموزان شکل گرفته است. طرح شنای سبح توسط وزارت آموزش و پرورش به منظور توسعه قابلیت‌های جسمانی و اهداف تربیتی، برای پایه سوم ابتدایی طراحی شد. در این طرح کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر پایه سوم ابتدایی کشور در یک ترم (۱۲ جلسه) و در سطح مقدماتی با هدف کسب مهارت شناوری روی آب با فن شنا، کسب آگاهی‌های لازم هنگام مواجهه با آب و نهایتاً یادگیری شنای اصولی کرال سینه آموزش داده می‌شوند. از اهداف این طرح کیفیت بخشی به درس ورزش می‌باشد و مضافاً اینکه جامعه ایرانی در افق سند چشم انداز ۱۴۰۴، جامعه‌ای است برخوردار از سلامت که گسترش ورزش‌های پایه و همگانی از قبیل شنا، در تحقق این اهداف تأمین می‌یابد (مستندات آموزش و پرورش). هدف از طرح شنای سبح، آموزش شنا به دانش‌آموزان به منظور ارتقاء سطح سلامت، افزایش آمادگی جسمانی و فعالیت‌های مناسب جایگزین برای جلوگیری از آسیب‌های اجتماعی و ممانعت از اتلاف سرمایه‌های ملی است (شیوه اجرای طرح شنای سبح). با توجه به اینکه جایگاه طرح شنای سبح در مناطق مختلف به

۲۰۰۵) می‌باشد. از این‌رو تحقیقاتی در مورد مشکلات شنا انجام شده است که می‌توان از بین آنها به موارد زیر اشاره کرد: توکلی (۱۳۸۳)، یکی از مشکلات در زمینه شنا را ضعف و سوء مدیریت بیان کرده است که با توجه به اقدامات صورت گرفته تاکنون عاملی پایدار در ورزش شنا ایران است؛ به گونه‌ای که عدم آشنایی مسئولین فدراسیون شنا با دانش روز مدیریت و به ویژه مدیریت ورزشی، عدم واقع‌نگری، عدم برنامه‌ریزی بلندمدت، عدم ایجاد تحولات بنیادین در ورزش شنا کشور و عدم به کارگیری مریبان مناسب و تراز اول را از موانع توسعه شنا در ایران می‌داند (توکلی، ۱۳۸۳). به کارگیری اماکن و تجهیزات لازم و اساسی در هر رشته ورزشی جزیی لاینفک از نظام قهرمان‌پروری است؛ همچنان که (سینگ^۲، ۲۰۰۸) نقش تجهیزات و تسهیلات را همراه با مدیریت و برنامه‌ریزی، در رأس هر سیستم توسعه ورزش قهرمانی جای می‌دهد، و کار در نبود آن را اتلاف سرمایه، اتلاف زمان و نومییدی ورزشکار از رقابت با رقیب می‌داند (سینگ، ۲۰۰۸). در همین عرصه، کارگر و همکاران (۱۳۸۳) در تحقیق خود اظهار داشتند که میزان استخرهای کشور تکافوی نیاز به شنا قهرمانی را نمی‌دهد بیشتر استخرهای کشور تنها جنبه تفریحی داشته و به خوبی در نقاط مختلف کشور توزیع نشده است. آب استخرهای شنا می‌تواند زمینه مناسبی برای تکثیر میکروب‌ها داشته و این عوامل در شرایط نامناسب، باعث انتقال آن‌ها به افراد سالم می‌گردد (احمدی مقدم، ۱۳۸۶). از دیگر موارد و مشکلات که می‌توان از آن نام برد عدم توجه و دقت به مسأله استعدادیابی در این طرح است فرایند استعدادیابی نیازمند شناسایی و انتخاب افراد مستعدی است، که شرایط لازم جسمانی، مهارتی و رفتاری برای یک ورزش خاص را داشته باشد. این فرایند به طور اختصاصی و گسترده‌ای از دهه ۱۹۶۰ در شوروی سابق و کشورهای اروپای شرقی، کار خود را آغاز کرد و نتایج درخشانی را در المپیک ۱۹۷۲ و پس از آن به بار نشانده. سیرت و پانکوربو^۳ (۱۹۹۱) در تحقیق جامع خود ۷۸ شناگر زن با میانگین سنی (سیزده و چهارده سال) را از ۸ کشور آلمان (۱۵ نفر)، روسیه (۱۴ نفر)، مجارستان (۱۲ نفر)، کوبا (۱۱ نفر)، رومانی (۸ نفر)، لهستان (۷ نفر)، بلغارستان (۶ نفر) و چکسلواکی (۵ نفر) در خلال شرکت در مسابقات بین‌المللی مورد مطالعه قرار دادند. نتایج همبستگی مثبت معنی‌داری را بین شنا و مشخصه‌های پیکرشناسی و استعدادیابی همچون قد، وزن

که بر اساس این طرح در سال ۱۴۰۴ در ایران نزدیک به ۱۰۰ درصد دانش‌آموزان مدارس تحت پوشش این طرح قرار گرفته و حداقل یک فن شنا (ترجیحاً کراال سینه) را آموخته‌اند (شیوه اجرای طرح شنای سبح). در این راستا و بنا به موافقت و تأکید مقام عالی وزارت، طرح آموزش شنا می‌بایست برای کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر پایه سوم مدارس ابتدایی کشور اجرا شود. آموزش، تنها در یک ترم (حداکثر ۱۲ جلسه) و در سطح مقدماتی بوده و مقصود کسب مهارت شناوری روی آب با فن شنا، کسب آگاهی‌های لازم هنگام مواجهه با آب و نهایتاً آموزش شنای اصولی کراال سینه است. روال کاری به گونه‌ای است که دخالت و همکاری مستقیم مدیران مدارس را می‌طلبد. بدین صورت که پس از برنامه‌ریزی منطقه و شهرستان و به دنبال آن اعلام شرایط اجرای طرح، مدیران مدارس با درخواست کتبی خود و دستور موافقت اداره، نسبت به معرفی دانش‌آموزان هدف (پایه سوم ابتدایی) طبق ضوابط و مقررات اعلام شده، به آموزش و پرورش محل اقدام و دانش‌آموزان را با رعایت مقررات اردویی و مطابق برنامه اعلام شده از سوی اداره، برای آموزش شنا سازماندهی و به استخر تعیین شده اعزام می‌نمایند. بر همین اساس تلاش و کوشش هماهنگی پیش از پیش مدیران در کلیه سطوح علی‌الخصوص واحدهای آموزشی مورد انتظار است و نهایتاً اثربخشی این حرکت ارزنده، تأثیر در سلامت جسمانی دانش‌آموزان خواهد داشت. طرح شنای سبح مختص دانش‌آموزان پایه سوم ابتدایی است که طبق برنامه و طرح درس مشخص با حضور مربی در استخر طی ۱۲ جلسه برگزار می‌شود. گوتس موتس که در توسعه شنا در مدارس نقش اساسی داشته می‌گوید: ورزش شنا باید قسمت اصلی تعلیم و تربیت باشد (گایینی، ۱۳۸۵). استفاده از محیط‌های آبی طبیعی و یا مصنوعی به عنوان شناگاه از دیرباز مورد توجه انسان بوده است (صفری، ۱۳۸۹). با توجه به مطالب بیان شده می‌توان گفت، آموزش شنا، یکی از مفرح‌ترین و پر طرفدارترین کلاس‌های آموزشی را به خود اختصاص داده که مختص سن، جنس، فصل یا دوره زمانی خاص نمی‌باشد و علاقه‌مندان زیادی دارد (پورمقدس، ۱۳۸۰). به سادگی می‌توان دریافت که رشته شنا با توجه به زیر شاخه‌های مختلف، یکی از ورزش‌های تعیین کننده جایگاه هر کشور در بازی‌های المپیک و به تبع آن بهره‌مندی از مزایای آن مانند افزایش غرور ملی و وجهه بین‌المللی (سوتیریادو و شیلبری^۱، ۲۰۰۹)، رشد فرهنگ سخت کوشی و نیز مزایای اقتصادی و دیپلماتیک (گرین و هولیهان،

2- Singh

3- Siret and Pankorbo

1- Sotiriadou and Shilbury

شنا و دارای تحصیلات دانشگاهی، پرسشنامه نهایی به منظور شناسایی عامل‌های مؤثر بر مشکلات طرح شنای سبح در مقیاس ۵ ارزشی لیکرتی (از بسیار کم با نمره ۱ تا بسیار زیاد با نمره ۵) در اختیار مدیران مدارس حومه و شهرستان نیشابور قرار گرفت. پیش از انجام تحلیل عاملی، به منظور اطمینان از کافی بودن تعداد نمونه‌ها از معیار کایزر، مییر، الکن^۳ (KMO: ۰/۷۱۲) و برای تعیین همبستگی بین متغیرها از آزمون بارتلت^۴ (Sig: ۰/۰۰۱) استفاده شد. چون مقدار شاخص KMO بزرگ‌تر از ۰/۶ بود و نیز مقدار $\text{sig}(p < ۰/۰۵)$ به دست آمد، استفاده از تحلیل عاملی مناسب بود و عامل‌های ساخته شده اعتبار لازم را داشتند و تعداد نمونه‌ها نیز برای تحلیل عاملی کافی بود. همچنین از روش تحلیل عاملی اکتشافی^۵ با چرخش متمایل^۶ (چرخش پروماکس مستقیم) برای شناسایی عوامل مؤثر بر مشکلات اجرایی طرح شنای سبح از دیدگاه مدیران و رویی ساختاری ابزار استفاده شد. از بین ۲۰ شاخص پرسشنامه اولیه، ۲۰ شاخص با توجه به پیشینه پژوهش و بار عاملی بیش‌تر از ۰/۳۰ مورد تأیید قرار گرفتند. با توجه به نظر متخصصین، عامل‌های شناسایی شده در هفت طبقه مشکلات مربوط به مربیان و مدیران (۴ شاخص)، مشکلات بهداشتی (۳ شاخص)، مشکلات مدیریتی و برنامه‌ریزی (۴ شاخص)، مشکلات مربوط به امکانات و فضاها (۳ شاخص)، مشکلات مربوط به خانواده‌ها (۲ شاخص)، مشکلات آموزشی (۲ شاخص)، مشکلات مربوط به دانش آموزان (۲ شاخص) شناسایی و معرفی شد. مجموع این شش عامل، ۶۶/۲۶٪ از واریانس مشکلات اجرایی طرح شنای سبح از دیدگاه مدیران مدارس را تبیین کرد که بار عاملی شاخص‌های آن‌ها از ۰/۳۳ تا ۰/۸۹ متغیر بود. ضمناً ثبات درونی کلی پرسشنامه $r = ۰/۷۴$ برآورد شد. همچنین از آزمون فریدمن و آزمون تعقیبی علامت در سطح معنی‌داری $p \leq ۰/۰۵$ برای اولویت‌بندی عوامل استفاده شد. کلیه تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۱ انجام گرفت.

یافته‌های پژوهش

بدون چربی و سطح بدن نشان داد. در ایران نیز میردار (۱۳۸۱)، گایینی و همکاران (۱۳۸۵)، به نتایج پانکوروبو دست یافتند و همگی فرایند استعدادیابی در رشته شنا را نسبت به سایر کشورها ضعیف توصیف کردند. از دیگر مشکلات این طرح می‌توان به تعداد زیاد دانش‌آموز در استخر برای آموزش نسبت به مساحت آن نام برد از آنجایی که شاخص‌های موجود سطح سرانه‌ی هر شناگر را (۱/۸ متر) در نظر گرفته‌اند (سالواتو^۱) و آموزش تعداد زیاد دانش‌آموز در قسمت کم عمق عملاً این شاخص رعایت نمی‌شود. با توجه به تحقیقات انجام شده در همین زمینه، شناسایی موانع و مشکلات پیش‌روی طرح شنای سبح در مناطق مختلف کشور، امری اجتناب‌ناپذیر و لازم به نظر می‌رسد، تا بتوانیم در کمترین زمان ممکن، مشکلات را شناسایی و به اهداف مورد نظر دست یابیم. بنابراین هدف پژوهش حاضر شناسایی مشکلات طرح شنای سبح و رتبه‌بندی این مشکلات از دیدگاه مدیران مدارس در شهرستان نیشابور می‌باشد.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های توصیفی - پیمایشی در حوزه‌ی مطالعات مورد نگارش است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه مدیران مدارس حومه و شهر نیشابور در سال تحصیلی (۱۳۹۳-۱۳۹۲) بود. با توجه به این که تعداد نمونه‌های تحقیق در روش تحلیل عاملی حداقل ۲ و حداکثر ۱۰ برابر تعداد متغیرهای پژوهش در نظر گرفته می‌شود، نمونه آماری برابر با جامعه آماری در نظر گرفته شد و با توجه به تعداد مدیران (۱۲۰) ۸۲ درصد در پژوهش حاضر شرکت کردند. ابزار پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته‌ای بود که از مرور تحقیقات، کتب، پایان‌نامه‌ها، منابع و مقالات پژوهشی، پرسشنامه اولیه با ۳۳ شاخص آماده شد. در مرحله بعد سؤالات در یک مصاحبه نیمه هدایت شده^۲ با ۱۵ نفر از اساتید صاحب‌نظر و مربیان و کارشناسان با سابقه شنا، به ۲۰ شاخص مشکلات اجرایی طرح شنای سبح از دیدگاه مدیران کاهش یافت و نهایی شد. در مرحله تأیید روایی صوری و محتوایی، پس از اعمال نظرات و پیشنهادها ۱۸ نفر از اساتید صاحب‌نظر دانشگاهی و مربیان و کارشناسان با سابقه در رشته

3- Kaiser- Meyer-Oklin measure of sampling adequacy

4- Bartlett's test of sphericity

5- Exploratory factor analysis

6- Direct Oblimin rotation

1- Salvato

2- Semi-Structured interview

سوابق کاری مدیران نشان داد که حدود ۳/۳ درصد مدیران مدارس سابقه کاری کمتر از ۵ سال، ۱۱/۱ درصد ۵ تا ۱۰ سال، ۵۰ درصد ۱۱ تا ۲۰ سال و ۳۶/۶ درصد بیش‌تر از ۲۱ سال را داشتند.

داده‌های جمعیت شناختی نشان داد از بین مدیران ۸۰ درصد مرد و ۲۰ درصد زن در پژوهش شرکت کردند. و به ترتیب دارای مدرک لیسانس (۶۶/۸ درصد)، فوق دیپلم (۲۱ درصد)، فوق لیسانس (۱۱ درصد) و دیپلم (۱/۲ درصد) بودند. همچنین

جدول ۱. مشخصات و ویژگی‌های فردی مدیران

جمع کل		درصد	تعداد	ویژگی‌ها	
درصد	تعداد				
۸۰	۷۲	۸۰	۷۲	مرد	
۲۰	۱۸	۲۰	۱۸	زن	
۱/۲	۱	۰/۰۰	۰	مرد	دیپلم
		۱/۲	۱	زن	
۲۱	۱۹	۱۴/۴	۱۳	مرد	فوق دیپلم
		۶/۶	۶	زن	
۶۶/۸	۶۰	۵۶/۶	۵۱	مرد	لیسانس
		۱۰/۲	۹	زن	
۱۱	۱۰	۶/۶	۶	مرد	فوق لیسانس و مدارک بالاتر
		۴/۴	۴	زن	
۳/۳	۳	۳/۳	۳	کمتر از ۵ سال	
۱۱/۱	۱۰	۱۱/۱	۱۰	بین ۵-۱۰ سال	
۵۰	۴۵	۵۰	۴۵	بین ۱۱-۲۰ سال	
۳۶/۶	۳۲	۳۶/۶	۳۲	۲۱ سال و بیشتر	

نظر مدیران (۹۴/۴ درصد) بود که نشان دهنده استقبال دانش‌آموزان در جهت آموزش و کاربردی بودن آن و تسهیل در یادگیری شنا می‌باشد.

با توجه به جدول (۲) موافقت مدیران با طرح شنای سبح به میزان (۹۶/۷ درصد) و میزان موافقت والدین با این طرح (۷۵/۶ درصد) بود و میزان استقبال دانش‌آموزان با این طرح از

جدول ۲. نظر مدیران در مورد انجام طرح شنای سبح

خیر		بله		سؤالات
درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۳/۳	۳	۱/۷	۸۷	آیا شما با انجام طرح شنای سبح موافق هستید؟
		۹۶		
۲۴/۴	۲۲	۷۵/۶	۶۸	آیا والدین دانش‌آموزان با این طرح موافق هستند؟
۵/۶	۵	۹۴/۴	۸۵	به نظر شما دانش‌آموزان از این طرح استقبال می‌کنند؟

مربط به خانواده ها، مشکلات آموزشی و مشکلات مربوط به دانش آموزان با ارزش ویژه بزرگتر از ۱ مشخص شد. مجموع این هفت عامل، ۶۶/۲۶٪ از واریانس عوامل مؤثر بر مشکلات طرح شنای سبح را تبیین کرد که بار عاملی عامل‌های آن‌ها از ۰/۳۳ تا ۰/۸۹ متغیر بود (جدول ۳).

از تحلیل عاملی اکتشافی با چرخش متمایل برای شناسایی عوامل مؤثر بر مشکلات طرح شنای سبح از دیدگاه مدیران مدارس شهر نیشابور استفاده شد و هفت عامل مشکلات مربوط به مربیان و مدیران، مشکلات بهداشتی، مشکلات مدیریتی و برنامه ریزی، مشکلات مربوط به امکانات و فضاها، مشکلات

جدول ۳. نتایج تحلیل عاملی عوامل مؤثر بر مشکلات طرح شنای سبح از دیدگاه مدیران مدارس شهر نیشابور

رتبه	شماره	شاخص‌های پرسشنامه	انحراف استاندارد ± میانگین	بار عاملی	واریانس تبیین شده
مشکلات مربیان و مدیران	۱	میزان حقوق پایین مربیان شنا و تأثیر آن در آموزش	۲/۴۸±۰/۹۰	۰/۵۹۹	۱۱/۷۰۲
	۲	انگیزه‌ی پایین مربیان و مدیران برای انجام طرح شنای سبح	۲/۴۵±۰/۹۰	۰/۶۸۴	
	۳	زیاد بود تعداد دانش‌آموزان در استخر برای آموزش	۲/۳۳±۰/۶۹	۰/۷۴۷	
	۴	ضرورت اجرای طرح شنا برای آموزش در پایه‌ی سوم	۲/۱۰±۰/۸۴	۰/۴۷۶	
مشکلات بهداشتی	۵	نداشتن تجربه‌ی قبلی دانش‌آموزان در آموزش شنا	۲/۳۱±۰/۶۹	۰/۴۸۱	۱۰/۶۲۴
	۶	بیماری و حساسیت بعضی از دانش‌آموزان در هنگام شنا	۲/۲۵±۰/۸۲	۰/۸۹۳	
	۷	عدم رعایت مسائل بهداشتی در استخر	۲/۲۳±۰/۷۵	۰/۸۳۰	
مشکلات مدیریتی و برنامه ریزی	۸	شرایط سخت انجام طرح در بعضی از روستاهای اطراف شهر	۲/۸۵±۱/۰۲	۰/۵۷۸	۱۰/۵۵۰
	۹	توجه نکردن مسئولان به مسأله‌ی استعدادیابی در شنا	۲/۷۷±۱/۰۰	۰/۷۱۸	
	۱۰	عدم اعتبار لازم برای انجام طرح در آموزش و پرورش	۲/۷۵±۱/۰۶	۰/۵۸۳	
	۱۱	نگرانی و حساسیت والدین از سلامتی فرزندان خود	۲/۷۴±۱/۱۸	۰/۷۶۳	
مشکلات مربوط به امکانات و فضاها	۱۲	کمبود استخر در شهر برای انجام طرح	۳/۷۰±۰/۷۷	۰/۸۱۷	۹/۵۲۸
	۱۳	مشکلات رفت و آمد دانش‌آموزان برای رفتن به استخر	۲/۸۰±۰/۸۲	۰/۷۱۳	
	۱۴	به وجود آمدن مشکلات اقتصادی برای خانواده‌ها در تأمین وسایل شنا و هزینه‌ی رفت و آمد	۲/۶۳±۰/۸۷	۰/۴۱۳	
مشکلات مربوط به خانواده‌ها	۱۵	نپذیرفتن بعضی از خانواده‌ها برای آموزش شنای فرزندان خود	۲/۶۵±۰/۸۳	۰/۵۹۸	۹/۱۶۹
	۱۶	میزان همکاری خانواده‌ها در امر آموزش شنای فرزندان خود	۲/۵۷±۰/۹۷	۰/۸۰۴	
مشکلات آموزشی	۱۷	کم بودن تعداد جلسات آموزش (۱۲ جلسه) برای دانش‌آموزان و عدم یادگیری	۲/۱۲±۰/۶۱	۰/۶۵۳	۷/۷۷۳
	۱۸	مناسب نبودن کیفیت آموزش شنا و عدم یادگیری	۲/۰۴±۰/۶۹	۰/۸۲۷	
مشکلات مربوط به دانش آموزان	۱۹	میزان، علاقه و رغبت دانش‌آموزان از آموزش شنا	۲/۱۴±۰/۶۲	۰/۵۳۱	۶/۹۲۳
	۲۰	مناسب نبودن زمان برگزاری کلاس	۱/۹۵±۰/۶۳	۰/۷۱۶	
		آزمون KMO جهت متناسب بودن اندازه نمونه		۰/۷۱۲	
		آزمون بارنتلت جهت درست بودن تفکیک عامل‌ها		P ≤ ۰/۰۰۱	
		ضریب آلفای کرونباخ کل پرسشنامه مشکلات اجرایی طرح شنای سبح از دیدگاه مدیران مدارس		۰/۷۴	

آزمون فریدمن استفاده شد. همان‌گونه که در جدول (۴) نمایش داده شده است، میزان سطح معنی داری برابر با ۰/۰۰۱ می‌باشد

برای رتبه بندی هر یک از بعدهای مشکلات اجرایی طرح شنای سبح و شاخص‌های آن‌ها در شهرستان نیشابور از

مربوط به دانش آموزان، مشکلات بهداشتی و مشکلات آموزشی، مشکلات مربوط به مربیان و مدیران، مشکلات مدیریتی و برنامه ریزی و مشکلات مربوط به امکانات و فضاها، مهمترین مشکلات از دیدگاه پاسخ دهندگان هستند.

که از سطح اطمینان در نظر گرفته شده برای پژوهش (۰/۰۵) کمتر می‌باشد. به عبارتی دیگر می‌توان گفت بین این ابعاد تفاوت معنی داری وجود دارد و در نتیجه می‌توان آن‌ها را رتبه بندی کرد. نتایج حاصل از این رتبه بندی نشان می‌دهد که به ترتیب هر یک از ابعاد مشکلات مربوط به خانواده‌ها، مشکلات

جدول ۴. رتبه‌بندی مشکلات طرح شنای سبح در شهرستان نیشابور با آزمون فریدمن

عوامل مؤثر بر مشکلات طرح شنای سبح میانگین رتبه خی دو درجه آزادی سطح معنی داری			
			مشکلات مربوط به خانواده‌ها
			مشکلات مربوط به دانش‌آموزان
			مشکلات بهداشتی
۰/۰۰۱*	۶	۸۱/۰۲	مشکلات آموزشی
			مشکلات مربوط به مربیان و مدیران
			مشکلات مدیریتی و برنامه‌ریزی
			مشکلات مربوط به امکانات و فضاها

* $p \leq 0/05$

و مشکلات دانش‌آموزان تفاوت معنی داری وجود ندارد همچنین مشکلات مدیریتی و برنامه ریزی با مشکلات مربوط به امکانات و فضاها، مشکلات مربوط به خانواده‌ها با مشکلات دانش‌آموزان و نیز مشکلات آموزشی با مشکلات دانش‌آموزان تفاوت معنی داری وجود ندارد و بین دیگر عامل‌ها رابطه معنی داری وجود دارد (جدول ۵).

اطلاعات جدول بالا نشان داد که بین عوامل مؤثر بر مشکلات طرح شنای سبح تفاوت معنی داری وجود دارد. برای اینکه بفهمیم که بین کدام دو گروه اختلاف معنی داری وجود دارد، از آزمون علامت (sign) استفاده شد. نتایج آزمون علامت نشان داد، بین عامل مشکلات مربیان و مدیران با مشکلات بهداشتی و مشکلات آموزشی و مشکلات دانش‌آموزان، مشکلات بهداشتی با مشکلات مربوط به خانواده‌ها و مشکلات آموزشی

جدول ۵. مقایسه عوامل مؤثر بر مشکلات اجرایی طرح شنای سبح از دیدگاه مدیران مدارس شهرستان نیشابور بر اساس

آزمون علامت

بهداشتی	مدیریتی و برنامه-ریزی	امکانات و فضاها	مشکلات خانواده‌ها	آموزشی	مشکلات دانش‌آموزان
مشکلات مربیان و مدیران	۰/۱۱	*۰/۰۲	*۰/۰۱	*۰/۰۰۳	۰/۳۷۴
بهداشتی	*۰/۰۰۱	*۰/۰۰۱	۰/۳۸۶	۰/۰۹۸	۰/۹۱۳
مدیریتی و برنامه-ریزی	۰/۰۵۴	*۰/۰۰۱	*۰/۰۰۱	*۰/۰۲۱	*۰/۰۰۱
امکانات و فضاها		*۰/۰۰۲	*۰/۰۰۲	*۰/۰۰۲	*۰/۰۰۱
مشکلات خانواده‌ها			*۰/۰۰۳		۰/۱۸۲
آموزشی				۰/۰۷۳	

* $p \leq 0/05$

بحث و نتیجه‌گیری

هدف اصلی این تحقیق بررسی مشکلات طرح شنای سبح از دیدگاه مدیران شهرستان نیشابور بود. نتایج توصیفی و جمعیت

همچنین از دیدگاه مدیران شهرستان نیشابور، با اهمیت‌ترین شاخص مشکلات طرح شنای سبح نیشابور شاخص کمبود استخر در شهر نیشابور و کم اهمیت‌ترین شاخص، مناسب نبودن زمان برگزاری کلاس بود.

شاخص های تبیین کننده عامل اول شامل کمبود مربیان مجرب و آموزش دیده، حق الزحمه کم در نظر گرفته شده برای مربیان، نداشتن طرح درس مدون توسط مربیان، و عدم برقراری ارتباط شناختی با دانش آموزان می باشد. به نظر می رسد کمبود مربیان مجرب و دارای مدرک مربیگری و نجات غریق در میان دبیران تربیت بدنی موجود در آموزش و پرورش یکی از مشکلات اساسی در این طرح می باشد. این عامل زمینه ای را فراهم می آورد که برای جبران این کاستی برای اجرای طرح از مربیان آزاد و خارج از سازمان آموزش و پرورش را جذب کنند و از آنجا که این مربیان دوره های کوتاه مدت مربیگری را گذرانده اند و دروس روانشناسی و آموزشی و یادگیری را کمتر پشت سر گذاشته اند، لذا نمی توانند ارتباط شناختی و عاطفی لازم را با دانش آموزان برقرار نمایند. از طرف دیگر عدم گذراندن دروس و واحد های مربوط به روش تدریس باعث شده است که هنوز در طراحی طرح درس روزانه و سالانه به مشکل برخورد کنند.

شاخص های تشکیل دهنده عامل دوم، ۱۰/۶۲ درصد واریانس عامل مشکلات بهداشتی طرح شنای سبح را تبیین کرد. و با توجه به اینکه اغلب شاخص های آن موارد ایمنی و بهداشتی را نشان می داد، عامل مشکلات بهداشتی نامیده شد. عدم رعایت میزان کلر استفاده شده در استخر و سوزش چشم و بیماری های پوستی ناشی از شرکت در این کلاس ها عدم نظارت کافی بر دوش گرفتن قبل از ورود دانش آموزان، شلوغی زیاد از دیگر مشکلات مربوط به این عامل است. عامل شناسایی شده از دیدگاه پاسخ دهندگان نشان می دهد که مشکلات ایمنی و بهداشتی باید از سوی دو طرف برگزار کننده و همچنین گیرنده خدمات در استخرهای شنا مورد توجه بیشتری قرار گیرد و نیز دانش آموزان به توصیه های مسئولین برگزاری کلاس های آموزشی توجه بیشتری داشته باشند. از این رو یافته های حاصل از این پژوهش با پیشنهادات انجمن شنای استرالیا (ASCTA) همخوانی دارد.

در این پژوهش، مشکلات مدیریتی و برنامه ریزی سومین عامل را در میان مشکلات طرح شنا سبح به خود اختصاص داد. شاخص عامل سوم، ۱۰/۵۵ درصد از واریانس مشکلات طرح شنای سبح را تبیین کرد و چون اغلب شاخص های آن به موارد اجرایی و مدیریتی و ساختار طرح و برنامه ریزی های کوتاه و بلند مدت مربوط می شد، عامل مشکلات مدیریتی و برنامه ریزی نامیده شد در این عامل به مشکلات طرح در سطح کلان آن و همچنین نحوه اجرا و انجام آن در سطح

شناختی نشان داد که از بین مدیران شزکت کننده در این پژوهش، ۸۰ درصد مرد و ۲۰ درصد زن هستند. بیشترین مدرک تحصیلی مدیران به ترتیب، مدرک لیسانس (۶۶/۸ درصد)، فوق دیپلم (۲۱ درصد)، فوق لیسانس (۱۱ درصد) و دیپلم (۱/۲ درصد) بودند. همچنین سوابق کاری مدیران نشان داد که حدود ۳/۳ درصد مدیران مدارس سابقه کاری کمتر از ۵ سال، ۱۱/۱ درصد ۵ تا ۱۰ سال، ۵۰ درصد ۱۱ تا ۲۰ سال و ۳۶/۶ درصد بیش تر از ۲۱ سال را دارند. همچنین نتایج حاکی از میزان موافقت و عدم موافقت مدیران و والدین و همچنین میزان استقبال دانش آموزان از این طرح نشان داد که موافقت مدیران به میزان (۹۶/۷ درصد) و میزان موافقت والدین با این طرح (۷۵/۶ درصد) بود و میزان استقبال دانش آموزان با این طرح از نظر مدیران (۹۴/۴ درصد) بود که نشان دهنده استقبال دانش آموزان در جهت آموزش و کاربردی بودن آن و تسهیل در یادگیری شنا می باشد

در بخش آمار استنباطی از تحلیل عاملی اکتشافی جهت شناسایی عوامل تأثیرگذار بر اجرای طرح شنای سبح از دیدگاه مدیران مدارس شهرستان نیشابور استفاده شد. نتایج تحلیل عاملی ۲۰ شاخص مشکلات طرح شنا سبح نشان داد که هفت عامل بر مشکلات طرح شنای سبح تأثیرگذارند. هفت عامل شناسایی شده ۶۶/۲۶۹ درصد از واریانس مشکلات طرح شنای سبح را تبیین کرد.

عامل مشکلات مربوط به مربیان و مدیران در رتبه اول مشکلات اجرای طرح شنای سبح قرار گرفت. شاخص های تشکیل دهنده عامل اول ۱۱/۷۰ درصد را تبیین کرد. با توجه به این که اغلب شاخص های تشکیل دهنده این عامل مربوط به مدیران و مربیان بود، عامل مشکلات مربوط به مربیان و مدیران نامیده شد. انجمن شنا، مدارس شنا استرالیا (ASCTA) بیان می کند که برای توسعه شنا در مدارس نیاز به مربیان آموزش دیده و مجرب، آشنا با روش های جدید آموزش، آمادگی جسمانی بالا، قدرت مدیریت و برنامه ریزی منظم، دوره های بازآموزی برای مربیان در ارتباط با شنا و موارد ایمنی می باشد (آیکینگ، ۱۹۹۴، مارک (۲۰۰۰-۱۹۸۸). و همچنین (لیبرمن، ۱۹۹۹) عنوان کرد که مربیان به دلیل عدم درک نسب به وضعیت یادگیری دانش آموزان مانع نتیجه مطلوب آموزش می گردند. بنابراین یافته های حاصل از این پژوهش با پیشنهادات انجمن شنای استرالیا (ASCTA) و یافته های لیبرمن و همکاران (۱۹۹۹) و کارن (۲۰۰۳) همخوانی دارد.

تبیین کرد. در این عامل به وجود آمدن مشکلات اقتصادی برای خانواده‌ها برای تهیه لوازم شنا و کرایه وسیله نقلیه، عدم پذیرش خانواده‌ها برای آموزش فرزندان خود، نگرانی خانواده‌ها از رعایت موارد بهداشتی در استخر، نگرانی خانواده‌ها از ایمنی وسایل حمل و نقل، عدم فرهنگ سازی در خانواده‌ها برای آموزش شنا را می‌توان نام برد.

عامل ششم مشکلات طرح شنای سبح، مشکلات آموزشی بود. از مشکلات آموزشی طرح شنای سبح می‌توان به تعداد زیاد دانش‌آموزان در استخر، تعداد کم مربی در یک جلسه برای آموزش، عدم آمادگی روانی دانش‌آموزان برای آموزش را نام برد. از روی شاخص‌های تشکیل دهنده این عامل می‌توان اذعان داشت که یکی از فاکتورهای نداشتن مشکلات آموزشی استفاده از مربیان تحصیل کرده در رشته تربیت بدنی می‌باشد. چون آنها نحوه ارتباط با شاگردان را در دروس تربیت بدنی و مربیگری فرا گرفته و می‌توانند انگیزه دانش‌آموزان را جهت ترغیب و مشارکت با وسایل کمک آموزشی در کلاس فراهم آورند. نتایج بدست آمده با تحقیقی که توسط کارن و همکارانش (۲۰۰۳) در زمینه مشکلات آموزشی مدارس صورت گرفت، که نشان دادند، عدم مدیریت مناسب و رهبری به عنوان اولین و عدم ارتباط لازم و مناسب بین مربیان و فراگیران به عنوان دومین مانع در زمینه آموزش است (کارن، ۲۰۰۳). و تحقیق لیبرمن و همکاران (۱۹۹۹) که عنوان نمودند: چون برنامه آموزشی و فعالیت‌های ارائه شده در کلاس‌های آموزشی (شنا) عمومی است. فعالیت‌ها در قالب‌های سنتی منجر به مشارکت تعداد کمی از دانش‌آموزان می‌گردد و نیز کار آموزش را سخت می‌کند، همخوانی دارد.

عامل مربوط به دانش‌آموزان، هفتمین و آخرین عامل بررسی مشکلات طرح شنای سبح از دیدگاه مدیران مدارس است. شاخص تشکیل دهنده‌ی عامل هفتم، ۶/۹۲ درصد واریانس را نشان می‌دهد و با توجه به اینکه بیشتر شاخص‌های آن مربوط به دانش‌آموزان می‌باشد، عامل مشکلات مربوط به دانش‌آموزان نامید شد. این عامل به میزان رغبت و علاقه دانش‌آموزان در یادگیری آموزش شنا، عدم تجربه‌ی قبلی در شنا، غیبت و عدم حضور در آموزش، ترس از آب و مشکلاتی که برای دانش‌آموزان به وجود می‌آید را بررسی می‌کند.

با بررسی پیشینه‌ی پژوهش و از آنجایی که طرح شنای سبح جدید و در سال‌های اول خود می‌باشد و تا جایی که محققین اطلاع دارند تحقیقات اندکی در این زمینه انجام شده است، محققین جهت تطبیق یافته‌ها با محدودیت همراه بودند و با توجه به تعیین هفت عامل در بیست شاخص در نظر گرفته شده، نتایج به صورت نسبی با تحقیق ملک که نبود استخر و

شهرستان و مدرسه پرداخته شده است. شاخص‌های تبیین‌کننده این عامل به ترتیب، نگرانی و حساسیت والدین از سلامتی فرزندان خود، توجه نکردن مسئولان به مسأله‌ی استعدادیابی در شنا، عدم اعتبار لازم برای انجام طرح در آموزش و پرورش، شرایط سخت انجام طرح در بعضی از روستاهای اطراف شهر بود. نتیجه بدست آمده از این حین با نتایج توکلی (۱۳۸۳) همخوانی دارد که وی نیز یکی از عوامل مؤثر بر مشکلات آموزش شنا را مشکلات مدیریتی بیان کرده است. همچنین عامل بدست آمده با تحقیقات فریمن (۱۹۸۸) از این لحاظ که یکی از اهداف رشته تربیت بدنی و الالخصوص شنا، استعدادیابی است و نیاز به مدیریت در این بخش احساس می‌شود همخوانی دارد. از دیگر مشکلات مربوط به این عامل، می‌توان به تعداد زیاد دانش‌آموز در استخر، عدم وجود زمان کافی برای تدریس، عدم برنامه ریزی و زمان بندی مناسب برای آموزش، عدم کفایت تعداد جلسات آموزش، عدم نظارت و کنترل کلاس‌ها، عدم هماهنگی بین سرپرستان استخرها و کارشناسان تربیت بدنی است همچنین وجود مسافت زیاد مدارس روستایی با شهر و محل آموزش و به نحوه انتقال آنها و همچنین به وجود آمدن مشکلات آموزشی به دلیل حضور مدارس مختلف و تفاوت روزهای آموزش و در نتیجه تعطیل شدن کلاس‌ها را می‌توان نام برد.

در این پژوهش مشکلات مربوط به امکانات و فضاها چهارمین عامل را در میان عوامل مؤثر بر مشکلات طرح شنای سبح در بر می‌گیرد. شاخص تشکیل دهنده‌ی عامل چهارم ۹/۵۲ واریانس متغیر را نشان داد و چون اغلب شاخص‌های آن مربوط به امکانات و فضاها می‌باشد، عامل مربوط به امکانات و فضاها نامیده شد. بنابراین آنچه که از یافته‌های این پژوهش می‌توان استنتاج نمود این است که مسئولین مربوطه برای رفع مشکلات مربوط به این طرح عظیم باید به امکانات و تجهیزات اولیه و ضروری توجه خاص داشته باشند. چون بسیاری از شهرها و شهرستان‌های کشور، استخر مناسب برای اجرای این طرح را ندارند. مربیان برای اثربخشی بهتر در یادگیری دانش‌آموزان نیازمند امکانات لازم برای آموزش و تدریس هستند. تخته‌ی شنا، فیلم‌های کمک آموزشی، فراهم آوردن کلاسی کوچک در داخل استخر برای نمایش فیلم‌ها حداقل امکاناتی است که مربیان در درجه‌ی اول نیاز دارند. ضمن اینکه مشکل اساسی دیگر در این بخش کمبود وسایل ایاب و ذهاب برای دانش‌آموزان است. نتایج بدست آمده با یافته‌های سینگ (۲۰۰۸) همخوانی دارد.

عامل مشکلات مربوط به خانواده‌ها، پنجمین عامل بررسی مشکلات طرح سبح می‌باشد عامل پنجم، ۹/۶۹ درصد را

ها، عدم هماهنگی بین سرپرستان استخر ها و کارشناسان تربیت بدنی، و... از جمله مهم ترین مشکلات مربوط به مدیریت و برنامه ریزی برای اجرای بهینه طرح سبح بود. لذا پیشنهاد می گردد برای کاهش و برطرف نمودن این مشکلات، کارشناسان از همان ابتدا با هماهنگی مربیان، مدیران مدارس و سرپرستان استخرها برنامه ریزی دقیق و مناسب را انجام دهند. ضمن اینکه زمان برگزاری کلاس ها باید طوری برنامه ریزی شود که حمل و نقل و انتقال دانش-آموزان از مدارس روستایی را نیز مد نظر قرار دهند.

در رابطه با عامل چهارم که مربوط به مشکلات امکانات و فضاها است پیشنهاد می شود که مسئولین مربوطه برای رفع مشکلات مربوط به این طرح عظیم در ابتدا امکانات و تجهیزات اولیه لازم و ضروری را فراهم کنند. بسیاری از شهرها و شهرستان های کشور هنوز استخر مناسب برای اجرای این طرح را ندارند. مربیان برای اثربخشی بهتر در یادگیری دانش آموزان نیازمند بسیاری امکانات لازم برای آموزش و تدریس هستند. تخته ی شنا، فیلم های کمک آموزشی، فراهم آوردن کلاسی کوچک در داخل استخر برای نمایش فیلم ها حداقل امکاناتی است که مربیان در درجه اول نیاز دارند. ضمن اینکه مشکل اساسی دیگر در این بخش کمبود وسایل ایاب و ذهاب برای دانش آموزان است. بسیاری از دبستان ها و مدارس روستایی در فاصله های دورتر از شهر و استخر قرار دارند که لازمه آن فراهم کردن برنامه ریزی دقیق و منظمی است که ضمن انتقال دانش آموزان در حداقل زمان، شرایط ایمنی دانش آموزان در انتقال آنان تا استخر را نیز مد نظر داشته باشند.

در رابطه با عامل پنجم که مشکلات مربوط به خانواده ها است پیشنهاد می شود که در ابتدای انجام طرح با خانواده ها یک جلسه ی هماهنگی برگزار شود و تمام جوانب کار در نظر گرفته شود و همچنین در این جلسات در باره ی فواید طرح برای دانش آموزان صحبت کنند و فرهنگ سازی لازم را انجام دهند و مدیران از طریق این طرح می توانند خانواده ها را با ورزش شنا آشنا کنند و از این طریق نقش مهمی در سلامت جامعه ایفا می کنند.

عامل ششم مرتبط به مشکلات آموزشی است که پیشنهاد می شود که زمان آموزش برای یک جلسه افزایش یابد و همچنین امکانات و وسایل کمک آموزشی لازم در اختیار مربیان قرار بگیرد و تعداد دانش آموزان میز برای یک جلسه آموزش باید کاهش پیدا کند تا مربیان بتوانند به طور شایسته کار خود را

امکانات را در وهله اول مهم ترین مشکل طرح عنوان می کند همخوانی دارد (ملک، ۱۳۸۹). به طور کلی در تحقیقات صورت گرفته در کشورهای خارجی بدلیل پیشقدم بودن در اینگونه طرح ها و سابقه طولانی در آموزش شنا، بیشتر مشکلات اجرای کلاس های آموزشی شنا مربوط به آسیب ها ورزشی (آسیب های شانه)، مقدار کلر مناسب، تأثیر ضد عفونی کننده ها بر سلامت، نحوه اثرگذاری بهتر آموزش، ایجاد انگیزه در بین مربیان و دانش آموزان، بیماری های مرتبط و علت غرق شدن، می باشد (روشال، ۲۰۰۳)، آگاروتی (۱۹۹۸)، ماتسوموتو (۱۹۹۹)، برنارد (۲۰۰۳)، پوتوس (۲۰۱۰)، ویلیامز (۲۰۰۴).

در رابطه با عامل اول پیشنهاد می شود که در اجرای طرح از مربیان مجرب و آموزش دیده و دارای مدرک مربیگری و نجات غریق شاغل در خود سازمان استفاده شود و کمتر از نیرو های خارج از آموزش پرورش استفاده شود چون این مربیان فقط دوره های کوتاه مدت مربیگری را گذرانده اند و دروس روانشناسی و آموزش یادگیری را کمتر پشت سر گذاشته اند لذا نمی توانند ارتباط شناختی و عاطفی لازم را با دانش آموزان برقرار کنند. از طرف دیگر عدم گذراندن دروس و واحد های مربوط به روش تدریس باعث شده است که هنوز در طراحی طرح درس روزانه و سالانه به مشکل برخورد کنند. بنابراین برای این منظور دو راه حل پیشنهاد می گردد. وزارت و سازمان های آموزش و پرورش می تواند در درجه اول برای مربیان تربیت بدنی کلاس ها و دوره های نجات غریق و مربیگری شنا را برگزار کند و در درجه دوم برای مربیان آزاد و خارج از سازمان خود کلاس های روش تدریس و روان شناسی برگزار نماید. از سوی دیگر برای افزایش انگیزه مربیان لازم است که هم نظارت کافی بر نحوه ی آموزش آنها وجود داشته باشد و هم دستمزد و حق الزحمه آنان افزایش یابد.

در رابطه با عامل دوم که مربوط به مشکلات بهداشتی موجود در طرح می باشد پیشنهاد می شود که با هماهنگی سرپرست دانش آموزان بر دوش قبل و بعد از آموزش نظارت کافی شود و همچنین دانش آموزان دارای مشکلات و حساسیت های پوستی شناسایی شوند و نیز بر ورود و خروج دانش آموزان به استخر و رعایت مسایل بهداشتی تأکید شود.

عامل سوم مربوط به مشلات مدیریتی و برنامه ریزی است از مشکلات موجود دیگر در این طرح، مشکلات و موانع ناشی از مدیریت و برنامه ریزی می باشد. عدم وجود زمان کافی برای تدریس، عدم برنامه ریزی و زمان بندی مناسب برای آموزش، عدم کفایت تعداد جلسات آموزش، عدم نظارت و کنترل کلاس

کنند. مدیران و مربیان مدارس همچنین لازم است ضمن صحبت با دانش آموزان در زمینه اهمیت و ضرورت یادگیری شنا، آنان را از نظر روانی آماده حضور در کلاس ها نمایند. در نهایت به تمامی برنامه ریزان و مسئولین مربوطه پیشنهاد می گردد که برای افزایش کارایی و اثربخشی این طرح با برگزاری جلسه مشترک با کارشناسان، مدیران مدارس، مربیان و سرپرستان استخرها، ضمن بیان مشکلات ارائه شده، با ارائه راه حل های فوق و برنامه ریزی منسجم، دقیق و هماهنگ سعی در حل مشکلات موجود نمایند. ضمن اینکه مدیران عالی مربوطه طی برنامه ریزی های استراتژیک و تخصیص بودجه لازم سعی در ساخت و تجهیز بیشتر استخرها، پرورش مربیان مستعد و توانا، و در نهایت استعدیابی مناسب از دانش آموزان در این رشته مفرح و جذاب نمایند

- سپهری، فر، نعیمه (۱۳۹۲). "بررسی ارتباط بین مدیریت دانش و اثربخشی سازمانی ادارات کل ورزش و جوانان استان یزد." پایان نامه مدیریت ورزشی کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور.
- شعبانی بهار، غلامرضا؛ عرفانی، نصرالله؛ بختیار، زهرا (۱۳۸۶). "نظرسنجی و نیازسنجی از دانش آموزان در خصوص درس تربیت بدنی در مدارس متوسطه شهرستان ملایر." نشریه حرکت، شماره ۳۳، ص: ۱۵۳-۱۶۴.
- صالحی، محمد؛ قلی زاده، رضا؛ صادقی، محمدرضا (۱۳۹۰). "امکان-سنجی توسعه فن آوری نوین آموزشی با رویکرد فن آوری اطلاعات و ارتباطات در مدارس ابتدایی ساری." فناوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، ۴(۱)، ص: ۲۲-۳۶.
- ظاهریان، طاهره (۱۳۸۹). "تربیت بدنی و ورزش از منظر اسلام." آموزش تربیت، دوره یازدهم، شماره ۱، ص: ۱۰-۴.
- عنایتی، ترانه؛ ضامنی، فرشته؛ زنگانه، محمدجواد (۱۳۹۰). "شناسایی موانع کاربرد فن آوری اطلاعات در مدارس متوسطه شهرستان علی آباد کتول." فن آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، ۴(۱)، ص: ۹۷-۱۱۶.
- فتحی، حسن؛ اجارگاه، کورش (۱۳۷۷). اصول برنامه ریزی درسی، تهران، انتشارات: ایران زمین.
- کارگر، غلامی؛ گودرزی، محمود؛ اسدی، حسن؛ هنری، حبیب (۱۳۸۳). "ارتباط بین ویژگی های پیکر سنجی شناگران مرد زبده کشور و تعیین عوامل موثر بر بهره روری از دیدگاه خبرگان و ارائه مدل بهره وری." نشریه حرکت، شماره ۲۸، ص: ۱۴۹-۱۲۷.
- کاشف، میر محمد (۱۳۸۷). "آموزش شنا"، انتشارات موسسه کتاب

همراه

انجام دهند و همچنین اگر شرایطی در داخل استخر فراهم شود که دانش آموزان قبل از ورود به آب با نحوه ی صحیح شنا آشنا شوند خیلی بهتر می باشد

مشکلات مربوط به دانش آموزان آخرین عامل از عوامل بررسی مشکلات طرح می باشد ظرفیت بالای بسیاری از کلاس ها، غیبت و جا ماندن دانش آموزان از سرویس، نگرانی اولیای دانش آموزان، عدم آمادگی روانی دانش آموزان، وجود دانش آموزان شلوغ و بی نظم در برخی کلاس ها از جمله مشکلات موجود در این بخش بودند. در این زمینه لازم است که مدیران مدارس تدابیر لازم را در جهت اهمیت و آشنایی بیشتر اولیای دانش آموزان با این طرح بیاندهند و با نظارت و کنترل در رفت و آمد دانش آموزان و قرار دادن نماینده جهت حضور به موقع دانش آموزان هنگام سوار شدن به سرویس و نقل و انتقال آنان سعی در حضور منظم آنان در کلاس های آموزشی

منابع

- اسمعیلی، محمد رضا (۱۳۸۸). "تاریخ تربیت بدنی و ورزش"، تهران، انتشارات: سمت.
- اندام، رضا؛ مهدی زاده، رحیمه (۱۳۸۳). "بررسی ارتباط بین پرداختن به فعالیت های بدنی و وضعیت تحصیلی دانش آموزان دوره های راهنمایی و متوسطه شهر شاهرود." مجموعه مقالات چهارمین همایش علمی تربیت بدنی و تندرستی مدارس، تهران
- باقری، یوسف (۱۳۹۲). "طراحی الگوی اثر مدیریت دانش و فرهنگ سازمانی بر عملکرد فدراسیون های ورزشی کشور." رساله دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه بوعلی سینا همدان.
- پارسامهر، مهربان؛ نیک نژاد، محمدرضا (۱۳۹۰). "نقش شبکه های اجتماعی در جذب دانش آموزان دختر به مشارکت در ورزش." پژوهشنامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، ۷(۱۴)، ص: ۷۳-۸۶.
- توکلی، بهرام (۱۳۸۲). نقدی بر برنامه های فدراسیون شنا، مصاحبه با روزنامه همشهری، چهارشنبه ۲۲ مرداد ۱۳۸۲. شماره ۳۱۳۵، ص: ۷-۶
- خسروجردی، سمیه (۱۳۹۰). "بررسی موانع مشارکت ورزشی و نگرش دانش آموزان دختر نسبت به درس تربیت بدنی." پایان نامه مدیریت ورزشی کارشناسی ارشد، دانشگاه شمال.
- رضانی نژاد، رحیم (۱۳۸۸). "نیازسنجی درس تربیت بدنی در مدارس ابتدایی کشور." نشریه پژوهش در علوم ورزش، شماره ۲۲، ص: ۳۸-۲۷

- Encyclopedia of Curriculum. Edited by A . Lewy. Perogamon.press.
- Fullan,. M. (1999). Change Forces'. Ontario Institute for Studies in Education. Ontario.Canada.
- Gentry,. C. (1994). "Instruction Development".Wado Worth Publishing Company. New York.
- Green,.,Mick and Houlihan,. Barrie. (2005). elit sport Development:policy learning and political priorities.routedge press,London and new York
- Karen,. Hollowell, eHow Contributor (2003) "Problems in Educational Administration swimming".
- Lieberman, L.J. & Houston-Wilson, C. (1999). Overcoming the barriers to including students with visual impairments and deaf-blindness in to physical education. Re:View, 31(3), 129-138.
- Matsumoto, I., Araki, H., Tsuda, K., Odajima, H., Nishima, S., Higaki, Y., Tanaka, H., Tanaka, M., & Shindo, M. (1999). Effects of swimming training on aerobic.
- Paul,. Singh. (2008). "Facili ties,Equipment and supplies:"Bringing Multi-Disciplinary sport Facilities to the Rural Areas will Un leash a Massive pool of potential sports stars".M.A.
- Saffari,. H. Mousavian,. Z.(2010). "the health control of swimming pool water". Isfahan:Medical University of Isfahan'.(In Persian)
- Salvato,. J. (2003). "Environmental engineering". 5th edition. New Jersey. Joho wiley sons. Inc.
- Shadzi,. S, Pourmoghaddas,. H, Chadeghani,. M, zare,. A . (2001). "Fungal contamination of four swmming pool in Isfahan.Iranian journal of basic Medical Sciences";4(1):PP.9-12.
- Siret,. J. R.; Pankorbo A. E. (1991). "The Anthropometry of Young Elite Female Swimmers in Relation to their Competitive

- کوزه چیان، هاشم؛ احسانی، محمد؛ ایزدی، بهزاد (۱۳۸۷). "بررسی عملیات مدیریت خطر در استخر های عمومی و خصوصی در شهر تهران." نشریه مدیریت ورزشی(حرکت)، شماره ۲، ص ص:۱۴۹-۱۶۵.
- گائینی، عباسعلی؛ اراضی، حمید؛ لاری، علی اصغر؛ خالدی، ندا (۱۳۸۵). "ارتباط شاخص های روانی استعدادیابی در رشته شنا با عملکرد سرعتی و استقامتی شناگران زبده کشور." پژوهش های روانشناختی، شماره ۹(۱۷پیاپی). ص ص: ۴۵-۵۵.
- رضوی، سیدمحمدحسین؛ لقمانی، محسن؛ رزاقی، محمدابراهیم؛ منوچهری نژاد، محسن (۱۳۹۳). "تحلیل عاملی موانع کاربرد فناوری اطلاعات در درس تربیت بدنی مدارس دوره ابتدایی." پژوهش های کاربردی در مدیریت ورزشی، سال سوم، شماره ۲(۱۰ پیاپی)، ص ص ۱۱۵-۱۲۶.
- ملک، محمد (۱۳۸۹). "بررسی عوامل بازدارنده در اجرای بهینه طرح ملی آموزش شنا." همایش تربیت بدون کلام، مشهد مهر

REFERENCES

- Aggazzotti, G.; Fantuzzi, G., Righi, E., & Predieri, G. (1998). Blood and breath analyses as biological indicators of exposure to trihalomethanes in indoor swimming pools. Science of the Total Environment, 217, PP.155-163.
- Ahmadimoghdam, M.; Mosavi, GH.(2007). "Environmental Heaslth Principle".Thran Shahar-e-Ab:Ayandehsazan;(In Persian).
- Bernard, A., Carbonnelle, S., Michel, O., Higuët, S., de Burbure, C., Buchet, J-P., Hermans, C., Dumont, X., & Doyle, I. (2003). Lung hyperpermeability and asthma prevalence in schoolchildren: unexpected associations with the attendance at indoor chlorinated swimming pools. Occupational and Environmental Medicine, 60, PP.385-394.
- FreemanWilliam,.,H.(1988). "Physical education and sport in a changing.Society".2nd edition. Fullan,.,M.(1991). "Curriculum Implementation".In:International

Results". *Medicine Science Sport Exercise*.
;vol; No 4. Pp: 145-161.

- Sotiriadou, Kalliopi; Shilbury' David.(2009).
"Australian Elite Athlete Development: An
Organizational Perspective". *Sport
Management Review*, 12, pp:137-148.

- Butcher, J. (1982). "Student Satisfaction with
Physical Education", *Canadian Association for
Health, Physical Education and Recreation
Journal*, 48 (5), pp:11-14.

- Carlson, T. (1995). "We Hate Gym: student
alienation from physical education". *Journal of
Teaching in Physical Education*, 14: pp:467-
471.

- Silverman, S. and Subramaniam, P.R. (1999).
"Student Attitude Towards Physical Education
and Physical Activity: a review of
measurement issues and outcomes". *Journal
of Teaching Physical Education*, 19, pp: 97-125

